

Key

CENTRUL
NAȚIONAL ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint 198
Tel. 24-36-41

Nr. 06/3901 din " 09 " 10 2015

La nr.08/1-5294 din 30.09.2015

Ministerul Economiei

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege cu privire la standardizarea națională.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție - 3 file;

Anexa la raportul de expertiză anticorupție – 2 file.

Director adjunct

Cristina ȚARNĂ

MINISTERUL ECONOMIEI AL REPUBLICII MOLDOVA			
Nr. de intrare	<u>11 128</u>		
Indexul			
" <u>12</u> "	<u>10</u>	<u>2015</u>	

Ex: Călin Țepordei
Tel: 0 22 257 420

08/1-088
10.10.15

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE asupra nivelului coruptibilității proiectului de lege privind standardizarea națională

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Economiei, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul de lege are drept scop actualizarea cadrului juridic existent în domeniul standardizării la rigorile Regulamentului (UE) nr.1025/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind standardizarea europeană, de modificare a Directivelor 89/686/CEE și 93/15/CEE ale Consiliului și a Directivelor 94/9/CE, 94/25/CE, 95/16/CE, 97/23/CE, 98/34/CE, 2004/22/CE, 2007/23/CE, 2009/23/CE și 2009/105/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Deciziei 87/95/CEE a Consiliului și a Deciziei nr.1673/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului.

Astfel, se propune armonizarea termenilor și definițiile din legislația națională în domeniul standardizării cu prevederile Regulamentului (UE) 1025/2012; excluderea „codurilor de bună practică”, „prestandardelor și a standardelor de firmă” din categoria documentelor de standardizare; revederea atribuțiilor Institutului național de standardizare cu respectarea principiului independenței; reglementarea regimului standardelor moldovene, asigurarea transparenței la elaborarea, modificarea și revizuirea standardelor; reglementarea raporturilor dintre organismul național de standardizare cu autoritățile publice, organizațiile regionale și internaționale de standardizare.

d. Suficiența argumentării. Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea promovării proiectului, fiind reliefate argumente elocvente, care evidențiază temeiul legal și necesitatea elaborării și promovării proiectului. Astfel, considerăm că sunt întrunite exigențele stabilite de prevederile art.20 al Legii nr.780-XV/2001.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare.

1.3 Analiza impactului de reglementare a proiectului

Proiectul conține norme care au tangență cu activitatea de întreprinzător. Astfel, în conformitate cu stipulările art.13 din Legea 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și art. 20 din Legea 780/2001, proiectul în speță necesită a fi însoțit de Analiza impactului de reglementare, care va reprezenta argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător.

1.4 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Ajustarea cadrului legal în domeniul standardizării la cerințele actelor comunitare, va permite sporirea calității produselor și serviciilor autohtone, ceea ce nu este în detrimentul interesului public general.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Fiind plasat pe pagina web oficială a Ministerului Economiei la momentul examinării, proiectul a întrunit cerințele impuse de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr.239-XVI din 13.11.2008.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigui

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Articolul 2 Noțiuni principale

referință directă la standarde în reglementări – referință la standarde conform căreia singurul mijloc de a satisface condițiile respective dintr-o reglementare este de a fi în conformitate cu standardele citate ca referință;

referință indirectă la standarde în reglementări – referință la standarde armonizate, conform căreia unul din mijloacele de a satisface condițiile respective dintr-o reglementare este de a fi în conformitate cu aceste standarde;

Articolul 14 Referințe la standarde moldovene Alin.(2) Referințele la standarde în actele normative și legislative trebuie să prevadă explicit, că aplicarea acestora reprezintă modalitatea recomandată, fără a fi singura însă, pentru a demonstra conformitatea cu cerințele din actele normative și legislative respective.

Evidențiem, că norma alin.(2) art.14 prevede expres că un act legislativ poate conține referințe la un standard doar în condiția în care acesta (actul legislativ) prevede o alternativă standardului. Prevederea dată a fost introdusă deoarece, respectarea unui standard nu este obligatorie, deci este cu titlu de recomandare, iar pentru buna funcționare a cadrului normativ sunt necesare soluții alternative.

În acest sens, noțiunea de „referință directă la standarde în reglementări” contravine normelor prenotate deoarece sintagma „singurul mijloc de a satisface condițiile” impune obligativitatea respectării stricte a unui standard, excluzând dreptul persoanelor fizice și juridice de a aplica voluntar standardele.

Recomandarea: Recomandăm excluderea noțiunilor „referință directă la standarde în reglementări” și „referință indirectă la standarde în reglementări” și completarea art.2) cu o nouă noțiune „referință la standarde în reglementări - referință la standarde, conform căreia unul din mijloacele de a satisface condițiile respective dintr-o reglementare este de a fi în conformitate cu aceste standarde”. Astfel, vor fi evitate orice discrepanțe la aplicarea actului, iar referințele la standarde vor fi aplicate ca o modalitate recomandată, însă nu singura, pentru a demonstra conformitatea cu cerințele din actele normative și legislative.

În contextul celor expuse la alin.(2) art.13 cuvântul „directă” urmează a fi substituit cu sintagma „la acest standard”, iar pe tot parcursul art.14) cuvintele „directe” și „indirecte” urmează a fi excluse.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Articolul 11 alin.(5) Standardul anulat, care nu mai corespunde stadiului tehnicii sau este depășit, poate fi aplicat la decizia și sub responsabilitatea utilizatorului.

Norma prenotată va acorda temei legal utilizatorilor să aplice standarde învechite sau neconforme progresului tehnologic.

O asemenea normă este inadmisibilă în condițiile în care Republica Moldova și-a asumat responsabilități față de Uniunea Europeană cu privire la dezvoltarea economică, sporirea calității produselor și serviciilor, dezvoltarea infrastructurii etc. Asemenea acțiuni pot fi realizate doar cu respectarea celor mai noi standarde europene și internaționale.

Menționăm că actualizarea standardelor atît la nivel regional, cît și la nivel internațional se efectuează pentru a spori calitatea, securitatea, eficiența etc. produselor și serviciilor din întreaga lume.

Concomitent, atragem atenția că multe domenii din Republica Moldova se află într-o situație deplorabilă din cauza managementului defectuos care aplică standarde învechite sau nu este cointeresat în aplicarea noilor standarde, iar norma prenotată va permite și în continuare promovarea acestei practici vicioase.

Recomandarea: Considerăm necesar excluderea alin.(5) art.11 întrucît acesta poate fi

un factor care va stagna dezvoltarea economică a Republicii Moldova și aplicarea celor mai noi standarde.

Articolul 15 alin.(7) Pentru reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea și difuzarea standardelor moldovene, europene, internaționale, interstatale și ale altor țări, organismul național de standardizare poate stabili și încasa taxe.

Evidențiem că redacția actuală a normei va permite organismului național de standardizare stabilirea la propria discreție a taxelor pentru reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea și difuzarea standardelor.

Totodată, în conformitate cu alin.(4) art.6 tarifele la serviciile prestate de către Institutul Național de Standardizare se aprobă de Guvern, fiind exclusă oportunitatea ca institutul să își stabilească independent alte taxe.

Recomandarea: Considerăm necesar substituirea sintagmei „poate stabili și încasa taxe” cu sintagma „percepe tarife stabilite conform Nomenclatorului și tarifelor serviciilor în domeniul standardizării prestate contra plată de Institutul Național de Standardizare”.

Articolul 6. Atribuțiile principale ale Organismului național de standardizare alin.(1) lit.ș) prestarea serviciilor de evaluare a conformității.

Considerăm norma dată a fi una ambiguă. Astfel, evitînd a fi specificat domeniul în care urmează a fi efectuată evaluarea conformității, autorul acordă oportunitatea Institutului național de standardizare de a stabili discreționar domeniile care urmează a fi evaluate chiar și care nu au legătură cu activitatea de standardizare.

Recomandarea: Considerăm necesar completarea normei astfel încît aceasta să facă trimitere la evaluarea conformității în domeniul standardizării.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Articolul 10 Standarde moldovene alin.(5) Standardele moldovene originale se elaborează de către comitetele tehnice de standardizare la propunerea oricărei părți interesate.

Norma prenotată prevede dreptul oricărei persoane interesate de a înainta propuneri cu privire la elaborarea standardelor moldovene.

Totodată, alin.(9) art.16 prevede oportunitatea de a înainta propuneri nu doar pentru elaborarea standardelor, dar și pentru adoptare, examinare periodică, revizuire și modificare a acestora.

În acest sens, menționînd doar cuvîntul „elaborare”, norma va acorda dreptul Comitetelor tehnice de standardizare de a refuza studierea propunerilor cu privire la examinarea periodică, revizuirea și modificarea standardelor, parvenite din partea persoanelor interesate. De fapt, atribuția dată conform alin.(4) art.8 este realizată nemijlocit de Comitetele tehnice de standardizare.

Recomandarea: Întru realizarea drepturilor persoanelor cointeresate la participare în procesul de standardizare, considerăm necesar completarea alin.(5) art.10 după cuvîntul „elaborează” cu sintagma „examinează periodic, revizuieste și modifică”.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Articolul 6 Atribuțiile principale ale Organismului național de standardizare.

(2) Organismul național de standardizare are dreptul exclusiv privind exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) lit. a) – o).

(3) Pentru serviciile prestate prevăzute la alin. (1), lit. h), r), t), precum și pentru alte servicii, organismul național de standardizare are dreptul să stabilească și să încaseze taxe.

În urma analizei efectuate, deducem unele discrepanțe privitor la atribuțiile care pot fi atribuite exclusiv Institutului național de standardizare și pentru care pot fi percepute taxe.

În acest sens, îndeplinirea obligațiilor ce revin din reprezentarea RM în organizațiile europene, internaționale și interstatale de standardizare (lit.p) alin.(1) art.6), considerăm a fi o atribuție exclusivă a Organismului național de standardizare în calitate de reprezentant oficial al Republicii Moldova în organizațiile respective.

Concomitent, în conformitate cu redacția actuală a alin.(3) Institutul poate percepe taxe pentru avizarea, la solicitarea autorităților publice, a proiectelor de reglementări care au tangență cu standardizarea, atribuție, ce îi revine institutului (în calitate de instituție publică).

În același timp, atribuții cum ar fi prestarea serviciilor de consultanță și instruire în domeniul standardizării (lit.q)) și prestarea serviciilor de evaluare a conformității (lit.ș)) nu se regăsesc în lista serviciilor pentru care Institutul poate percepe taxe.

Recomandarea: Întrucât norma în redacția actuală va perturba activitatea Institutului, considerăm necesar substituirea sintagmei de la alin.(2) „lit.a) – o)” cu sintagma „lit.a) – p)” și substituirea sintagmei de la alin.(3) „lit.h), r), t)” cu sintagma „lit.h), q), r), ș)”.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Teodor Călin
inspector Direcția legislație și expertiză anticorupție
08 Octombrie 2015

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*

**Anexa la raportul de expertiză anticorupție
asupra nivelului coruptibilității proiectului
de lege privind standardizarea națională**

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate și alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	<p>Articolul 2 Noțiuni principale referință directă la standarde în reglementări – referință la standarde conform căreia singurul mijloc de a satisface condițiile respective dintr-o reglementare este de a fi în conformitate cu standardele citate ca referință; referință indirectă la standarde în reglementări – referință la standarde armonizate, conform căreia unul din mijloacele de a satisface condițiile respective dintr-o reglementare este de a fi în conformitate cu aceste standarde; Articolul 14 Referințe la standarde moldovene Alin.(2) Referințele la standarde în actele normative și legislative trebuie</p>	<p>Prevederi contradictorii în proiect</p>	<p>Evidențiem, că norma alin.(2) art.14 prevede expres că un act legislativ poate conține referințe la un standard doar în condiția în care acesta (actul legislativ) prevede o alternativă standardului. Prevederea dată a fost introdusă deoarece, respectarea unui standard nu este obligatorie, deci este cu titlu de recomandare, iar pentru buna funcționare a cadrului normativ sunt necesare soluții alternative.</p> <p>În acest sens, noțiunea de „referință directă la standarde în reglementări” contravine normelor prenotate deoarece sintagma „singurul mijloc de a satisface condițiile” impune obligativitatea respectării stricte a unui standard, excluzând dreptul persoanelor fizice și juridice de a aplica voluntar standardele.</p>	<p>Recomandăm excluderea noțiunilor „referință directă la standarde în reglementări” și „referință indirectă la standarde în reglementări” și completarea art.2) cu o nouă noțiune „referință la standarde în reglementări - referință la standarde, conform căreia unul din mijloacele de a satisface condițiile respective dintr-o reglementare este de a fi în conformitate cu aceste standarde”. Astfel, vor fi evitate orice discrepanțe la aplicarea actului, iar referințele la standarde vor fi aplicate ca o modalitate recomandată, însă nu</p>

	<p>să prevadă explicit, că aplicarea acestora reprezintă modalitatea recomandată, fără a fi singura însă, pentru a demonstra conformitatea cu cerințele din actele normative și legislative respective.</p>			<p>singura, pentru a demonstra conformitatea cu cerințele din actele normative și legislative. În contextul celor expuse la alin.(2) art.13 cuvîntul „directă” urmează a fi substituit cu sintagma „la acest standard”, iar pe tot parcursul art.14) cuvintele „directe” și „indirecte” urmează a fi excluse.</p>
2	<p>Articolul 11 alin.(5) Standardul anulat, care nu mai corespunde stadiului tehnicii sau este depășit, poate fi aplicat la decizia și sub responsabilitatea utilizatorului.</p>	<p>Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare</p>	<p>Norma prenotată va acorda temei legal utilizatorilor să aplice standarde învechite sau neconforme progresului tehnologic. O asemenea normă este inadmisibilă în condițiile în care Republica Moldova și-a asumat responsabilități față de Uniunea Europeană cu privire la dezvoltarea economică, sporirea calității produselor și serviciilor, dezvoltarea infrastructurii etc. Asemenea acțiuni pot fi realizate doar cu respectarea celor mai noi standarde europene și internaționale. Menționăm că actualizarea standardelor atât la nivel regional, cît și la nivel internațional se efectuează pentru a spori calitatea, securitatea, eficiența etc. produselor și serviciilor din întreaga lume. Concomitent, atragem atenția că multe domenii din Republica Moldova se află într-o situație deplorabilă din cauza managementului defectuos care aplică standarde învechite sau nu este cointeresat în aplicarea noilor standarde, iar</p>	<p>Considerăm necesar excluderea alin.(5) art.11 întrucît acesta poate fi un factor care va stagna dezvoltarea economică a Republicii Moldova și aplicarea celor mai noi standarde.</p>

			norma prenotată va permite și în continuare promovarea acestei practici vicioase.	
3	Articolul 15 alin.(7) Pentru reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea și difuzarea standardelor moldovene, europene, internaționale, interstatale și ale altor țări, organismul național de standardizare poate stabili și încasa taxe.	Instituirea atribuțiilor paralele	Evidențiem că redacția actuală a normei va permite organismului național de standardizare stabilirea la propria discreție a taxelor pentru reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea și difuzarea standardelor. Totodată, în conformitate cu alin.(4) art.6 tarifele la serviciile prestate de către Institutul Național de Standardizare se aprobă de Guvern, fiind exclusă oportunitatea ca institutul să își stabilească independent alte taxe.	Considerăm necesar substituirea sintagmei „poate stabili și încasa taxe” cu sintagma „percepe tarife stabilite conform Nomenclatorului și tarifelor serviciilor în domeniul standardizării prestate contra plată de Institutul Național de Standardizare”.
4	Articolul 6. Atribuțiile principale ale Organismului național de standardizare alin.(1) lit.ș) prestarea serviciilor de evaluare a conformității.	Instituirea atribuțiilor paralele	Considerăm norma dată a fi una ambiguă. Astfel, evitând a fi specificat domeniul în care urmează a fi efectuată evaluarea conformității, autorul acordă oportunitatea Institutului național de standardizare de a stabili discreționar domeniile care urmează a fi evaluate chiar și care nu au legătură cu activitatea de standardizare.	Considerăm necesar completarea normei astfel încât aceasta să facă trimitere la evaluarea conformității în domeniul standardizării.
5	Articolul 10 Standarde moldovene alin.(5) Standardele moldovene originale se elaborează de către comitetele tehnice de standardizare la propunerea oricărei părți interesate.	Trimiteri la temeuriile refuzului conținute în alte acte normative/departamentale	Norma prenotată prevede dreptul oricărei persoane interesate de a înainta propuneri cu privire la elaborarea standardelor moldovene. Totodată, alin.(9) art.16 prevede oportunitatea de a înainta propuneri nu doar pentru elaborarea standardelor, dar și pentru adoptare, examinare periodică, revizuire și modificare a acestora. În acest sens, menționând doar cuvântul „elaborare”, norma va acorda dreptul Comitetelor tehnice de standardizare de a refuza studiarea propunerilor cu privire la examinarea periodică,	Întru realizarea drepturilor persoanelor cointerestate la participare în procesul de standardizare, considerăm necesar completarea alin.(5) art.10 după cuvântul „elaborează” cu sintagma „examinează periodic, revizuieste și modifică”.

			revizuirea și modificarea standardelor, parvenite din partea persoanelor interesate. De fapt, atribuția dată conform alin.(4) art.8 este realizată nemijlocit de Comitetele tehnice de standardizare.	
6	<p>Articolul 6 Atribuțiile principale ale Organismului național de standardizare. (2) Organismul național de standardizare are dreptul exclusiv privind exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) lit. a) – o). (3) Pentru serviciile prestate prevăzute la alin. (1), lit. h), r), t), precum și pentru alte servicii, organismul național de standardizare are dreptul să stabilească și să încaseze taxe.</p>	<p>Lipsa procedurilor clare de control a implementării prevederilor din proiect</p>	<p>În urma analizei efectuate, deducem unele discrepante privitor la atribuțiile care pot fi atribuite exclusiv Institutului național de standardizare și pentru care pot fi percepute taxe.</p> <p>În acest sens, îndeplinirea obligațiilor ce revin din reprezentarea RM în organizațiile europene, internaționale și interstatale de standardizare (lit.p) alin.(1) art.6), considerăm a fi o atribuție exclusivă a Organismului național de standardizare în calitate de reprezentant oficial al Republicii Moldova în organizațiile respective.</p> <p>Concomitent, în conformitate cu redacția actuală a alin.(3) Institutul poate percepe taxe pentru avizarea, la solicitarea autorităților publice, a proiectelor de reglementări care au tangență cu standardizarea, atribuție, ce îi revine institutului (în calitate de instituție publică).</p> <p>În același timp, atribuții cum ar fi prestarea serviciilor de consultanță și instruire în domeniul standardizării (lit.q)) și prestarea serviciilor de evaluare a conformității (lit.ș)) nu se regăsesc în lista serviciilor pentru care Institutul poate percepe taxe.</p>	<p>Întrucât norma în redacția actuală va perturba activitatea Institutului, considerăm necesar substituirea sintagmei de la alin.(2) „lit.a) – o)” cu sintagma „lit.a) – p)” și substituirea sintagmei de la alin.(3) „lit.h), r), t)” cu sintagma „lit.h), q), r), ș)”.</p>